

The background is a solid yellow color. It features several large, white, abstract shapes that resemble overlapping circles or curved lines. One large circle is on the left side, and another larger one is on the right side. A white line starts from the bottom left, goes up, then right, then down, and then curves back up towards the center, framing the text box.

DRAAIBOEK GEDWONGEN OPNAME LIMBURG

Versie 3.1 – oktober 2022

Inhoud

Inleiding	3
1. De gewone procedure via de vrederechter	4
2. De procedure bij hoogdringendheid	5
2.1. De politie komt ter plaatse	5
2.1.1. Geesteszieke zonder tekenen van een lichamelijke ziekte	5
2.1.2. Geesteszieke met tekenen van een lichamelijke ziekte	5
2.2. De medische evaluatie met het oog op een eventuele gedwongen opname bij hoogdringendheid	6
2.2.1. Geesteszieke zonder tekenen van een lichamelijke ziekte	6
2.2.2. Geesteszieke met tekenen van een lichamelijke ziekte	7
2.3. Gedwongen opname op initiatief van een GGZ professional	9
2.4. Aanmelding van de zieke persoon bij het psychiatrisch ziekenhuis	9
2.5. Transport van de patiënt naar het psychiatrisch ziekenhuis	10
3. Evaluatie en problematische casussen	10
3.1. Evaluatie	10
3.2. Problematische casussen	10
4. Taken per betrokken instantie	11
4.1. Vrederechter	11
4.2. Politie	11
4.2.1. Gewone procedure	11
4.2.2. Procedure bij hoogdringendheid	11
4.3. De mobiele teams van de netwerken GGZ	16
4.4. Behandelende arts van het algemeen ziekenhuis (spoedarts of psychiater van een PAAZ)	17
4.5. (Schouw)arts	18
4.6. Parket	18
4.7. Psychiatrisch ziekenhuis	19
4.8 De Huisarts	21
A. Verzoek tot gedwongen opname door huisarts	21
B. Vraag tot omstandig geneeskundig verslag bij de gewone procedure	21
C. Vraag tot een medische evaluatie bij de procedure hoogdringendheid	21
BIJLAGEN	23

Inleiding

Limburg kent, in vergelijking met andere provincies, een hoog aantal gedwongen opnames.

Daarom werd met alle betrokken partners, de vrederechters, de procureur des Konings en de parketmagistraten, de politie, de geneesheren hoofd-van-dienst, de schouwarts en andere GGZ professionals, een draaiboek opgesteld dat de verschillende stappen in de procedure gedwongen opname omschrijft. De bedoeling is dat alle betrokken partners zich houden aan de afspraken die hier beschreven staan. Op die manier hopen we dat het aantal gedwongen opnames in Limburg gereduceerd wordt.

Het draaiboek is op basis van een evaluatie met de betrokken partners aangepast.

Een gedwongen opname moet -in de mate van het mogelijke- vermeden worden. Het is een zeer ingrijpende maatregel die voor een persoon erg traumatisch kan zijn. In eerste instantie moeten we streven naar vrijwillige ambulante, mobiele of residentiële behandeling. Wanneer dit niet mogelijk is, gaat de voorkeur uit naar de gewone procedure voor de vrederechter van de plaats waar de zieke zich bevindt. De procedure bij hoogdringendheid dient men in de mate van het mogelijke te voorkomen.

De flowchart geeft schematisch het proces in het draaiboek weer. (zie bijlage 7) 1. De gewone procedure via de vrederechter

1. De gewone procedure via de vrederechter

Met het oog op een opname ter observatie kan iedere belanghebbende een verzoekschrift (zie bijlage 1) indienen bij de vrederechter¹.

Belanghebbenden:

- De familie van de persoon die een psychische stoornis vertoont
- De huisarts van de patiënt of een wacharts
- De mobiele teams van de netwerken GGZ (zowel crisis & langdurige zorg)
- Politie
- e.a.

De arts die een verzoekschrift indient, mag niet het omstandig geneeskundig verslag opstellen. (bijlage 2)

Wanneer de plaatselijke politie de situatie van de zieke persoon en zijn directe omgeving (familie, burenen) al een tijd kent, is het aangewezen om preventief te handelen.

Indien de politie te maken krijgt met schijnbare tekens van geestesziekte, neemt deze contact met de huisarts of de arts van wacht. De arts onderzoekt de psychische toestand van de aangemelde geesteszieke persoon, start een behandeling en gaat na of een vrijwillige opname nodig en mogelijk is. De arts kan, indien nodig, beroep doen op 2de lijn GGZ professionals voor advies en consult om een correcte inschatting te waarborgen.

De politie kan ook rechtstreeks de vrederechter contacteren en een verzoek tot gedwongen opname doen. Wanneer de vrederechter vroegtijdig wordt gecontacteerd kan die op zijn beurt zoeken naar alternatieven. De politie dient hierbij ervoor te zorgen dat bij het verzoekschrift een omstandig geneeskundig verslag wordt gevoegd opgesteld door een arts.

Het opstellen van de omstandig geneeskundig verklaring (zie bijlage 2) dient te gebeuren volgens § 2 van art. 5 van de wet van 26 juni 1990 betreffende de bescherming van de persoon met geestesziekte.

Bij de toepassing van de gewone procedure voor de vrederechter mag een huisarts of een psychiater het omstandig geneeskundig verslag opstellen. Dit verslag mag niet ouder zijn dan 15 dagen en mag niet opgesteld worden door een geneesheer die een bloed- of aanverwant van de zieke of van de verzoeker is of die op enigerlei wijze verbonden is aan de psychiatrische dienst waar de zieke zich bevindt². In een algemeen ziekenhuis is het begrip "dienst" enger dan het begrip "ziekenhuis": een arts die verbonden is aan het ziekenhuis waar de psychiatrische dienst zich bevindt, maar niet aan de dienst waar de zieke zich bevindt, valt niet onder deze onverenigbaarheid.

Een arts verbonden aan het psychiatrisch ziekenhuis waar de geesteszieke door de vrederechter naar verwezen zal worden, mag geen omstandig geneeskundig verslag opstellen.

¹ Wet 26 juni 1990 art. 5, §1

² Art. 5 § 2,2e lid, Wet betreffende de bescherming van de persoon van de geesteszieke.

De behandelend arts die verbonden is aan het mobiel team van de netwerken GGZ kan wel, maar dan in deze specifieke hoedanigheid/functie een omstandig geneeskundig verslag maken.

De vrederechter moet goed geïnformeerd worden over alle aspecten die te maken hebben met de toestand van de betrokken persoon.

De behandelende (huis)arts en eventueel de attesterende arts, verstrekken de nodige informatie aan de psychiater die de patiënt gaat behandelen.

2. De procedure bij hoogdringendheid

2.1. De politie komt ter plaatse

2.1.1. Geesteszieke **zonder** tekenen van een lichamelijke ziekte

Er doet zich een voorval voor met een persoon die schijnbaar tekens vertoont van een geestesziekte (bv. gebrek aan realiteitsbesef, waangedachten, visuele of gehoor hallucinaties, opvallende abnormale opwinding, suïcidepoging of - dreiging), die acuut ernstig gevaarlijk lijkt te zijn voor zichzelf of voor anderen en die niet coöperatief is.

In eerste instantie wordt de politie gecontacteerd. Een primaire inschatting van de situatie dient dan te gebeuren door de politiedienst die ter plaatse komt. Zij zullen de nodige proportionele maatregelen moeten nemen om de toestand veilig te stellen, ter bescherming van derden en van de betrokken persoon zelf.

Bij elke vraag tot een gedwongen opname dient nazicht te worden gedaan in de ANG / ISLP op seiningen, beschikbare info over het psychiatrisch verleden van betrokkene alsook met betrekking tot eventuele voorgaande tussenkomsten. Een gedwongen opname wordt afgeraden voor een geïnterneerde vrij op proef. De nodige informatie zal steeds eerst meegedeeld worden aan het parket alvorens de vraag gesteld wordt tot gedwongen opname bij een veroordeelde onder modaliteiten opgelegd door de strafuitvoeringsrechtbank en bij ontvluchte gevangenen.

2.1.2. Geesteszieke **met** tekenen van een lichamelijke ziekte

Die persoon kan tevens ernstig lichamenlijk ziek zijn: een lichamenlijke problematiek die prioritair medisch onderzocht en desgevallend gestabiliseerd dient te worden. Lichamenlijke ziekte tekenen kunnen zijn: verlaagd of gewijzigd bewustzijn, coma of subcoma, zwaar onder invloed van drugs, drank of geneesmiddelen, verward (delirium), hevig bloedende kwetsuren, hartproblemen, ademhalingsproblemen....

Wanneer die persoon ernstig lichamenlijk ziek blijkt te zijn of wanneer de politie twijfelt of de persoon in kwestie ernstig lichamenlijk ziek is of niet, dient de politie steeds dringende medische hulp ter plaatse te vragen: een (huis)arts, ziekenwagen of MUG. De dringende medische bijstand aan de betrokkene primeert op andere nog te nemen maatregelen. Teneinde een noodzakelijke medisch-somatische check-up en/of verzorging mogelijk te maken, dient de betrokken persoon per

ziekenwagen, met bij stand van de politie, te worden overgebracht naar de spoedafdeling van een algemeen ziekenhuis.

Vermeden dient te worden dat een persoon met hoger beschreven medische klachten zomaar in een politiecel of psychiatrisch ziekenhuis wordt opgesloten. Van politiemensen mag niet verwacht worden dat zij in staat zijn om medische klachten en gevolgen correct in te schatten of te monitoren. Niets staat overigens in de weg dat, voor een persoon die toch reeds in een politiecel werd opgesloten, alsnog dringende medische bij stand ter plaatse wordt gevraagd om een medisch-somatische check-up te laten plaatsvinden.

Een psychiatrisch ziekenhuis beschikt niet over eenheden voor intensieve lichamelijke behandelingen.

Bij een ontvluchting in een psychiatrische voorziening van een persoon die gedwongen is opgenomen, wordt de politie gecontacteerd. Politie moet zich houden aan het juridisch kader en zal dus steeds bij vervoer van de patiënt beroep doen op de ziekenwagen. Zij bellen de ziekenwagen die gekwalificeerd personeel heeft.

2.2. De medische evaluatie met het oog op een eventuele gedwongen opname bij hoogdringendheid

2.2.1. Geesteszieke **zonder tekenen van een lichamelijke ziekte**

Nadat de politie contact heeft opgenomen met de parketmagistraat dient de medische evaluatie met het oog op een eventuele gedwongen opname bij hoogdringendheid door een (schouw)arts, erkend door het parket van Limburg, te gebeuren. De (schouw)arts wordt gevorderd door de politie in opdracht van het parket.

Indien er geen (schouw)arts snel ter beschikking is, kan een arts gevorderd worden in acht nemend de wettelijke bepalingen ter zake.

De (schouw)arts kan ter plaatse worden gevraagd (d.w.z. de plaats waar de politie de persoon heeft aangetroffen), dan wel op het bureau van de politie (als de persoon naar daar werd overgebracht).

De (schouw)artsen hanteren bij het opstellen van hun omstandig geneeskundig verslag (bijlage 4) de checklist 'gedwongen opname', die uitgewerkt werd tussen de geneesheren hoofd-van-dienst en de schouwartsen. (bijlage 9) Zij dienen in hun omstandig geneeskundig verslag expliciet te argumenteren waarom er 'hoogdringend' opgetreden dient te worden.

De psychiatrische evaluatie die kan leiden tot de opmaak van een omstandig geneeskundig verslag met het oog op een gedwongen opname. Een omstandig geneeskundig verslag houdt in: een gedetailleerde beschrijving van de gezondheidstoestand van de patiënt, zowel lichamelijk als psychiatrisch, met beschrijving van de symptomen, het gevaar voor zichzelf of derden, het gebrek aan een andere geschikte behandeling en het spoedeisend karakter van de te nemen beschermingsmaatregel.

Indien de parketmagistraat bijkomende informatie of toelichting wenst, kan hij vragen dat de (schouw)arts het omstandig geneeskundig verslag persoonlijk toelicht.

De (schouw)arts dient zelf ook na te gaan of er alternatieven zijn voor een gedwongen opname (vb. via contact met huisarts). Hij kan zelf beroep doen op het GGZ-aanbod (PAAZ, CGG, privé psychiater, mobiel team art. 107,...).

De (schouw)arts adviseert politie en parket over de noodzaak tot politiebewaking van de persoon en noodzaak tot bijstand bij zijn overbrenging naar het psychiatrisch ziekenhuis.

De parketmagistraat beoordeelt het omstandig geneeskundig verslag.

De parketmagistraat beslist of aan alle wettelijke criteria is voldaan om over te gaan tot het nemen van een vordering tot gedwongen opname.

Wanneer de parketmagistraat de beslissing heeft genomen tot de gedwongen opname bezorgt de politie aan de directeur van het psychiatrisch ziekenhuis waar de patiënt naartoe zal gebracht worden, een door de politie ondertekend en gedateerd standaarddocument dat bevestigt dat de parketmagistraat die gedwongen opname vordert.

Zodra de parketmagistraat de beslissing heeft genomen tot de gedwongen opname licht de politie de patiënt hierover in. De politie deelt aan de patiënt mee dat het om een gedwongen opname gaat en in welk psychiatrisch ziekenhuis dat de patiënt opgenomen wordt.

De politie meldt aan diegenen die het transport per ambulance doen, de naam, het adres en het rijksregisternummer van de patiënt. De politie brieft ook de ambulanciers wat het huidige probleem is, eventuele relevante voorgeschiedenis (eerdere opname) en een weergave van de recente gebeurtenis (aanleiding tot de politie interventie).

De politie bespreekt met de ambulanciers de wijze van vervoer (is de patiënt al dan niet mobiel, nood aan politiebegeleiding, nood tot fixatie, ...). Deze informatie wordt uitgewisseld waar de patiënt niet bij aanwezig is.

Pas nadat al deze informatie is uitgewisseld geeft de politie de patiënt over aan de ambulanciers.

2.2.2. Geesteszieke **met** tekenen van een lichamelijke ziekte

Indien de persoon ernstig lichamelijk ziek is, d.w.z. dat de persoon lichamelijke gezondheidsrisico's vertoont, en een medische evaluatie ter plaatse niet mogelijk is, dient de persoon naar de spoedafdeling van een algemeen ziekenhuis te worden overgebracht om aldaar door een spoedarts een algemene grondige medische evaluatie te krijgen. Zo nodig moet de persoon daar opgenomen worden. Een psychiatrische evaluatie met het oog op een eventuele gedwongen opname zal vervolgens zo snel als mogelijk plaatsvinden.

De behandelende (spoed)arts van het algemeen ziekenhuis zal de evolutie van de persoon opvolgen en beslissen of en wanneer een psychiatrische evaluatie noodzakelijk is. Dit kan resulteren in een vrijwillige of een gedwongen opname. Indien een hoogdringende gedwongen opname noodzakelijk lijkt, wordt de politie hiervoor gecontacteerd. De behandelende (spoed)arts zal de nodige informatie rond de omstandigheden (de gevaarsituatie, de aanwezigheid van een geestesziekte en geen alternatief voor gedwongen opname) verschaffen aan de politie. Dit hoeft geen volledig verslag te zijn maar een korte toelichting zodat de politie deze informatie kan opnemen in het op te stellen proces-verbaal. Indien de parketmagistraat dit wenst, geeft de arts een korte mondelinge toelichting aan de magistraat. De politie neemt contact op met de parketmagistraat. De parketmagistraat vordert via de politie een (schouw)arts, erkend door het parket van Limburg, die een omstandig

geneeskundig verslag opstelt. Indien geen (schouw)arts snel ter beschikking is, kan een arts gevorderd worden in acht nemend de wettelijke bepalingen ter zake.

Bij elke vraag tot een gedwongen opname dient nazicht te worden gedaan in de ANG / ISLP op seiningen, beschikbare info over het psychiatrisch verleden van betrokkene alsook met betrekking tot eventuele voorgaande tussenkomsten. Een gedwongen opname wordt afgeraden voor een geïnterneerde vrij op proef. De nodige informatie zal steeds eerst meegedeeld worden aan het parket alvorens de vraag gesteld wordt tot gedwongen opname bij een veroordeelde onder modaliteiten opgelegd door de strafuitvoeringsrechtbank en bij ontvluchte gevangenen.

De parketmagistraat beslist of aan alle wettelijke criteria is voldaan om over te gaan tot het nemen van een vordering tot gedwongen opname.

Wanneer de parketmagistraat de beslissing heeft genomen tot de gedwongen opname bezorgt de politie aan de directeur van het psychiatrisch ziekenhuis waar de patiënt naartoe zal gebracht worden, een door de politie ondertekend en gedateerd standaarddocument dat bevestigt dat de parketmagistraat die gedwongen opname vordert.

De vordering van de procureur tot gedwongen opname doet een vrijheidsbeneming sui generis ontstaan. Tussen de vordering tot gedwongen opname en de overbrenging van de persoon naar het gevorderde psychiatrisch ziekenhuis kan dus enig tijdsverloop zijn, nl. de duur dat de persoon dient opgenomen te worden in het algemeen ziekenhuis teneinde aldaar medische zorgen toegediend te krijgen dewelke hem niet kunnen verstrekt worden in het gevorderde psychiatrisch ziekenhuis vermits dat niet beschikt over eenheden voor intensieve lichamelijke behandelingen.

De geesteszieke persoon zal vervolgens, na overleg tussen de behandelende geneesheer en de psychiater van het gevorderde psychiatrisch ziekenhuis, van zodra zijn medische toestand dit toelaat, met de ziekenwagen worden overgebracht naar het psychiatrisch ziekenhuis.

Zodra de parketmagistraat de beslissing heeft genomen tot de gedwongen opname licht de politie de patiënt hierover in. De politie deelt aan de patiënt mee dat het om een gedwongen opname gaat en in welk psychiatrisch ziekenhuis dat de patiënt opgenomen wordt.

De politie meldt aan diegenen die het transport per ambulance doen, de naam, het adres en het rijksregisternummer van de patiënt. De politie brieft ook de ambulanciers wat het huidig probleem is, eventuele relevante voorgeschiedenis (eerdere opname) en een weergave van de recente gebeurtenis (aanleiding tot de politie interventie).

De politie bespreekt met de ambulanciers de wijze van vervoer (is de patiënt al dan niet mobiel, nood aan politiebegeleiding, nood tot fixatie, ...). Deze informatie wordt uitgewisseld waar de patiënt niet bij aanwezig is. Pas nadat al deze informatie is uitgewisseld laat de politie de patiënt vrij uit zijn of haar cel en geeft hem of haar over aan de ambulanciers.

Het psychiatrisch ziekenhuis staat in voor het vervoer van de persoon met een ziekenwagen van de plaats waar hij zich bevindt naar het psychiatrisch ziekenhuis. Indien hiertoe aanleiding bestaat, levert de politiezone gelast met de eerste vaststellingen bijstand bij de overbrenging van de persoon naar het psychiatrisch ziekenhuis. Na een ziekenhuisopname van de persoon in een algemeen ziekenhuis gebeurt dit door de politiezone waarin het algemeen ziekenhuis gelegen is.

Bij een ontvluchting in een psychiatrische voorziening van een persoon die gedwongen is opgenomen, wordt de politie gecontacteerd. Politie moet zich houden aan het juridisch kader en zal

dus steeds bij vervoer van de patiënt beroep doen op de ziekenwagen. Zij bellen de ziekenwagen die gekwalificeerd personeel heeft.

Medisch personeel doet in geval van ernstige agressie steeds beroep op de lokale politie om bijstand te vragen, hetzij op de spoedafdeling, hetzij bij de overbrenging naar het psychiatrisch ziekenhuis, hetzij in het psychiatrisch ziekenhuis. De politie kan zo nodig de sterke arm verlenen. Zij hanteren hierbij hun aangeleerde methodieken.

Dit geldt evenzo wanneer een ernstig agressieve persoon van een psychiatrisch ziekenhuis dient overgebracht te worden naar een algemeen ziekenhuis voor medische zorgen waarin het psychiatrisch ziekenhuis niet kan voorzien. De politie kan zo nodig de sterke arm verlenen. Zij hanteren hierbij hun aangeleerde methodieken.

2.3. Gedwongen opname op initiatief van een GGZ professional

Wanneer de aanvrager voor een gedwongen opname bij hoogdringendheid een GGZ professional is, contacteert deze de politie die een proces-verbaal opstelt waarin de gevaarsituatie precies omschreven wordt naast de omschrijving van de geestesziekte en het feit dat er geen alternatief is voor een gedwongen opname. Wanneer deze GGZ professional van mening is dat er sprake is van een geestesziekte moet de politie steeds de parketmagistraat inlichten. De politie maakt zelf geen inschatting van de opportuniteit tot opstarten van de procedure gedwongen opname.

Indien er zich toch problemen voordoen, dan kan de arts zijn/haar telefoonnummer doorgeven aan de politie. De politie geeft vervolgens dit telefoonnummer door aan de parketmagistraat, zodat deze de arts kan contacteren. Alle magistraten die dienst doen, zullen op de hoogte gesteld worden van deze afspraken.

De GGZ professional zal summier de nodige informatie rond de omstandigheden (de gevaarsituatie, de aanwezigheid van een geestesziekte en geen alternatief voor een gedwongen opname) verschaffen aan de politie. Dit hoeft geen volledig verslag te zijn maar een korte toelichting zodat de politie deze informatie kan opnemen in het op te stellen proces-verbaal. Indien de parketmagistraat dit wenst geeft de GGZ professional een korte mondelinge toelichting aan de magistraat. De parketmagistraat vordert een schouwarts en oordeelt aan de hand van diens omstandig geneeskundig verslag.

2.4. Aanmelding van de zieke persoon bij het psychiatrisch ziekenhuis

Wanneer de parketmagistraat de beslissing heeft genomen tot de gedwongen opname bezorgt de politie aan de directeur van het psychiatrisch ziekenhuis waar de patiënt naartoe zal gebracht worden, een door de politie ondertekend en gedateerd standaarddocument dat bevestigt dat de parketmagistraat die gedwongen opname vordert.

De procureur des Konings van Limburg staat toe dat de politie het proces-verbaal door de politie opgesteld, aan de behandelend psychiater van het psychiatrisch ziekenhuis bezorgt. Het proces-verbaal van de politie bevat informatie over de toestand waarin de zieke persoon gevonden werd, de omstandigheden, het gedrag van betrokkene en de precieze omschrijving van de gevaarsituatie. Het proces-verbaal wordt gemaild naar het emailadres dat het psychiatrisch ziekenhuis doorgeeft.

2.5. Transport van de patiënt naar het psychiatrisch ziekenhuis

Na ontvangst van de bevestiging van de gedwongen opname en van het proces-verbaal, vult de medewerker van het ontvangend psychiatrisch ziekenhuis het document “Aanvraag vervoer gedwongen opname” in (bijlage 10). Dit document wordt gefaxt naar het hulpcentrum 100 (fax 011/27.85.34) en de medewerker verifieert telefonisch via het nummer 100 of de fax goed is aangekomen.

De medewerker kan in het document aanduiden of politiebegeleiding nodig is op basis van de voorhanden zijnde informatie. Indien de medewerker dit niet nodig acht, kan de ambulancedienst later nog – via de noodcentrale – politiebegeleiding vragen.

De politie zal bij aankomst in het ziekenhuis de patiënt zo nodig begeleiden tot op de afdeling of tot op de kamer.

3. Evaluatie en problematische casussen

3.1. Evaluatie

3.1.1. Op regelmatige basis evalueert het Parket van Limburg samen met een vertegenwoordiging van de politie, de vrederechters en de geneesheren hoofd-van-dienst van de drie psychiatrische ziekenhuizen de stand van zaken wat de gedwongen opnames betreft.

3.1.2. Op regelmatige basis evalueren de betrokken artsen en zeker al de (schouw)artsen samen met de vrederechters en de geneesheren hoofd-van-dienst van de drie psychiatrische ziekenhuizen de stand van zaken wat de gedwongen opnames betreft.

Bij de evaluatie van de stand van zaken wat de gedwongen opnames betreft worden objectieve gegevens gebruikt: het aantal gedwongen opnames in de provincie, zowel wat de gewone procedures betreft als die bij hoogdringendheid, stijgingen of dalingen wat de aantallen betreft, statistisch significante verschillen tussen de kantons, tussen de politiezones en tussen de gemeentes.

Het draaiboek 'gedwongen opname in de provincie Limburg' kan naar aanleiding van deze evaluatie verder verfijnd worden.

3.2. Problematische casussen

Zo gauw er zich problemen voordoen in een concrete casus inzake de toepassing van het draaiboek, overleggen de betrokken partijen (psychiater, parketmagistraat, politie, schouwarts, vrederechter, GGZ professional) rechtstreeks met elkaar om het gerezen probleem te analyseren en tot een snelle oplossing te brengen (zie bijlage 8).

4. Taken per betrokken instantie

4.1. Vrederechter

De vrederechter vonnist over elke gedwongen opname van een geesteszieke persoon.

Wanneer de vrederechter vroegtijdig wordt gecontacteerd door de politie in verband met een geesteszieke persoon, kan hij of zij op zijn of haar beurt zoeken naar alternatieven voor een gedwongen opname.

4.2. Politie

Een gedwongen opname moet -in de mate van het mogelijke- vermeden worden. Het is een zeer ingrijpende maatregel die voor een persoon erg traumatisch kan zijn. In eerste instantie moeten we streven naar vrijwillige ambulante, mobiele of residentiële behandeling.

4.2.1. Gewone procedure

De gewone procedure voor de vrederechter van de plaats waar de zieke zich bevindt, verdient de voorkeur. De procedure bij hoogdringendheid dient men in de mate van het mogelijke te voorkomen.

De plaatselijke politie dient preventief te handelen zeker wanneer zij de situatie van de zieke persoon en zijn directe omgeving (familie, burens) al een tijd kent.

Indien de politie te maken krijgt met schijnbare tekens van geestesziekte, neemt deze contact met de huisarts of de arts van wacht. De arts onderzoekt de psychische toestand van de aangemelde geesteszieke persoon, start een behandeling en gaat na of een vrijwillige opname nodig en mogelijk is.

De politie kan rechtstreeks de vrederechter contacteren en een verzoek tot gedwongen opname doen. Hiertoe beschikken de commissariaten over de nodige documenten om een gewone procedure bij de vrederechter te starten. Hierbij dient de politie de wetteksten van de wet van 26 juni 1990 betreffende de bescherming van de persoon van de geesteszieke voor de verzoekschriften in acht te nemen. De verzoekschriften hebben te maken met de gewone procedure (niet de procedure bij hoogdringendheid). Zie bijlage 1.

4.2.2. Procedure bij hoogdringendheid

4.2.2.1. Geesteszieke **zonder** tekenen van een lichamelijke ziekte

Wanneer de politie gecontacteerd wordt voor een persoon die schijnbaar tekens vertoont van een geestesziekte (bv. gebrek aan realiteitsbesef, waangedachten, visuele of gehoor hallucinaties, opvallende abnormale opwinding, suïcidepoging of -dreiging) en die acuut ernstig gevaarlijk lijkt te zijn voor zichzelf of voor anderen en die niet coöperatief is, dient een eerste inschatting van de situatie te gebeuren door de politiedienst die ter plaatse komt. Zij zullen de nodige proportionele maatregelen moeten nemen om de toestand veilig te stellen, ter bescherming van derden en van de betrokken persoon zelf.

Bij elke vraag tot een gedwongen opname dient nazicht te worden gedaan in de ANG / ISLP op seiningen, beschikbare info over het psychiatrisch verleden van betrokkene alsook met betrekking tot eventuele voorgaande tussenkomsten. Een gedwongen opname wordt afgeraden voor een geïnterneerde vrij op proef. De nodige informatie zal steeds eerst meegedeeld worden aan het parket alvorens de vraag gesteld wordt tot gedwongen opname bij een veroordeelde onder modaliteiten opgelegd door de strafuitvoeringsrechtbank en bij ontvluchte gevangenen.

Wanneer de aanvrager voor een gedwongen opname bij hoogdringendheid een GGZ professional is, contacteert deze de politie die een proces-verbaal opstelt waarin de gevaarsituatie precies omschreven wordt naast de omschrijving van de geestesziekte en het feit dat er geen alternatief is voor een gedwongen opname. Wanneer deze GGZ professional van mening is dat er sprake is van een geestesziekte moet de politie steeds de parketmagistraat inlichten, zonder zelf een inschatting te maken van de opportuniteit van de gedwongen opname.

Indien er zich toch problemen voordoen, dan kan de arts zijn/haar telefoonnummer doorgeven aan de politie. De politie geeft dit telefoonnummer door aan de parketmagistraat, die vervolgens de arts kan contacteren.

Alle magistraten die dienst doen, zullen op de hoogte gesteld worden van deze afspraken.

Nadat de politie contact heeft opgenomen met de parketmagistraat dient de medische evaluatie met het oog op een eventuele gedwongen opname bij hoogdringendheid door een (schouw)arts, erkend door het parket van Limburg, te gebeuren. De (schouwarts) wordt gevorderd door de politie in opdracht van het parket.

Indien er geen (schouw)arts snel ter beschikking is, kan een arts gevorderd worden in acht nemend de wettelijke bepalingen ter zake.

De (schouw)arts kan ter plaatse worden gevraagd (d.w.z. de plaats waar de politie de persoon heeft aangetroffen), dan wel op het bureau van de politie (als de persoon naar daar werd overgebracht).

Wanneer de parketmagistraat de beslissing heeft genomen tot de gedwongen opname, bezorgt de politie aan de directeur van het psychiatrisch ziekenhuis waar de patiënt naartoe zal gebracht worden, een door de politie ondertekend en gedateerd standaarddocument dat bevestigt dat de parketmagistraat die gedwongen opname vordert.

Zodra de parketmagistraat de beslissing heeft genomen tot de gedwongen opname licht de politie de patiënt hierover in. De politie deelt aan de patiënt mee dat het om een gedwongen opname gaat en in welk psychiatrisch ziekenhuis dat de patiënt opgenomen wordt. De politie meldt aan diegenen die het transport per ambulance doen, de naam, het adres en het rijksregisternummer van de patiënt. De politie brieft ook de ambulanciers wat het huidig probleem is, eventuele relevante voorgeschiedenis (eerdere opname) en een weergave van de recente gebeurtenis (aanleiding tot de politie interventie). De politie bespreekt met de ambulanciers de wijze van vervoer (is de patiënt al dan niet mobiel, nood aan politiebegeleiding, nood tot fixatie, ...). Deze informatie wordt uitgewisseld waar de patiënt niet bij aanwezig is. Pas nadat al deze informatie is uitgewisseld laat de politie de patiënt vrij uit zijn of haar cel en geeft hem of haar over aan de ambulanciers.

Bij een ontvluchting in een psychiatrische voorziening van een persoon die gedwongen is opgenomen, wordt de politie gecontacteerd. De politie moet zich houden aan het juridisch kader en zal dus steeds bij vervoer van de patiënt beroep doen op de ziekenwagen. Zij bellen de ziekenwagen die gekwalificeerd personeel heeft.

4.2.2.2. Geesteszieke **met** tekenen van een lichamelijke ziekte

Die persoon kan tevens ernstig lichamenlijk ziek zijn: een lichamenlijke problematiek die prioritair medisch onderzocht en desgevallend gestabiliseerd dient te worden. Lichamenlijke ziekte tekenen kunnen zijn: verlaagd of gewijzigd bewustzijn, coma of subcoma, zwaar onder invloed van drugs, drank of geneesmiddelen, verward (delirium), hevig bloedende kwetsuren, hartproblemen, ademhalingsproblemen....

Wanneer die persoon ernstig lichamenlijk ziek blijkt te zijn of wanneer de politie twijfelt of de persoon in kwestie ernstig lichamenlijk ziek is of niet, dient de politie steeds dringende medische hulp ter plaatse te vragen: een (huis)arts, ziekenwagen of MUG. De dringende medische bijstand aan de betrokkene primeert op andere nog te nemen maatregelen. Teneinde een noodzakelijke medisch-somatische check-up en/of verzorging mogelijk te maken, dient de betrokken persoon per ziekenwagen, met bij stand van de politie, te worden overgebracht naar de spoedafdeling van een algemeen ziekenhuis. Vermeden dient te worden dat een persoon met hoger beschreven medische klachten zomaar in een politiecel of psychiatrisch ziekenhuis wordt opgesloten. Van politiemensen mag niet verwacht worden dat zij in staat zijn om medische klachten en gevolgen collect in te schatten of te monitoren. Niets staat overigens in de weg dat voor een persoon die toch reeds in een politiecel werd opgesloten, alsnog dringende medische bijstand ter plaatse wordt gevraagd om een medisch-somatische check-up te laten plaatsvinden. Een psychiatrisch ziekenhuis beschikt niet over eenheden voor intensieve lichamenlijke behandelingen.

Wanneer de aanvrager voor een gedwongen opname bij hoogdringendheid een GGZ professional is, contacteert deze de politie die een proces-verbaal opstelt waarin de gevaarsituatie precies omschreven wordt naast de omschrijving van de geestesziekte en het feit dat er geen alternatief is voor de gedwongen opname. Wanneer deze GGZ professional van mening is dat er sprake is van een geestesziekte moet de politie steeds de parketmagistraat inlichten, zonder zelf een inschatting te maken van de opportuniteit van de gedwongen opname.

Indien er zich toch problemen voordoen, kan de arts zijn/haar telefoonnummer doorgeven aan de politie. De politie geeft dit telefoonnummer door aan de parketmagistraat, die vervolgens de arts kan contacteren.

Wanneer de politie gecontacteerd wordt door de behandelende (spoed)arts van het algemeen ziekenhuis omdat een gedwongen opname noodzakelijk is, neemt de politie contact op met de parketmagistraat. De behandelende (spoed)arts van het algemeen ziekenhuis zal summier de nodige informatie rond de omstandigheden (de gevaarsituatie, de aanwezigheid van een geestesziekte en geen alternatief voor een gedwongen opname) verschaffen aan de politie. Dit hoeft geen volledig verslag te zijn maar een korte toelichting zodat de politie deze informatie kan opnemen in het op te stellen proces-verbaal. Indien de parketmagistraat dit wenst geeft de arts een korte mondelinge toelichting aan de magistraat. De politie neemt contact op met de parketmagistraat. De parketmagistraat vordert een (schouw)arts, erkend door het parket van Limburg, die een omstandig geneeskundig verslag opstelt.

Indien er geen (schouw)arts snel ter beschikking is, kan een arts gevorderd worden in acht nemend de wettelijke bepalingen ter zake.

Bij elke vraag tot een gedwongen opname dient nazicht te worden gedaan in de ANG / ISLP op seiningen, beschikbare info over het psychiatrisch verleden van betrokkene alsook met betrekking tot eventuele voorgaande tussenkomsten.

Een gedwongen opname wordt afgeraden voor een geïnterneerde vrij op proef. De nodige informatie zal steeds eerst meegedeeld worden aan het parket alvorens de vraag gesteld wordt tot een gedwongen opname bij een veroordeelde onder modaliteiten opgelegd door de strafuitvoeringsrechtbank en bij ontvluchte gevangenen.

De parketmagistraat beslist of aan alle wettelijke criteria is voldaan om over te gaan tot het nemen van een vordering tot gedwongen opname.

Wanneer de parketmagistraat de beslissing heeft genomen tot de gedwongen opname bezorgt de politie aan de directeur van het psychiatrisch ziekenhuis waar de patiënt naartoe zal gebracht worden, een door de politie ondertekend en gedateerd standaarddocument dat bevestigt dat de parketmagistraat die gedwongen opname vordert.

De vordering van de procureur tot gedwongen opname doet een vrijheidsbeneming sui generis ontstaan. Tussen de vordering tot gedwongen opname en de overbrenging van de persoon naar het gevorderde psychiatrisch ziekenhuis kan dus enig tijdsverloop zijn, nl. de duur dat de persoon dient opgenomen te worden in het algemeen ziekenhuis teneinde aldaar medische zorgen toegediend te krijgen dewelke hem niet kunnen verstrekt worden in het gevorderde psychiatrisch ziekenhuis.

De geesteszieke persoon zal vervolgens, na overleg tussen de behandelende geneesheer en de psychiater van het gevorderde psychiatrisch ziekenhuis, van zodra zijn medische toestand dit toelaat, met de ziekenwagen worden overgebracht naar het psychiatrisch ziekenhuis.

Zodra de parketmagistraat de beslissing heeft genomen tot de gedwongen opname licht de politie de patiënt hierover in. De politie deelt aan de patiënt mee dat het om een gedwongen opname gaat en in welk psychiatrisch ziekenhuis dat de patiënt opgenomen wordt.

De politie meldt aan diegenen die het transport per ambulance doen, de naam, het adres en het rijksregisternummer van de patiënt. De politie brieft ook de ambulanciers wat het huidig probleem is, eventuele relevante voorgeschiedenis (eerdere opname) en een weergave van de recente gebeurtenis (aanleiding tot de politie interventie).

De politie bespreekt met de ambulanciers de wijze van vervoer (is de patiënt al dan niet mobiel, nood aan politiebegeleiding, nood tot fixatie, ...). Deze informatie wordt uitgewisseld waar de patiënt niet bij aanwezig is. Pas nadat al deze informatie is uitgewisseld laat de politie de patiënt vrij uit zijn of haar cel en geeft hem of haar over aan de ambulanciers.

Het psychiatrisch ziekenhuis staat in voor het vervoer van de persoon met een ziekenwagen van de plaats waar hij zich bevindt naar het psychiatrisch ziekenhuis. Indien hiertoe aanleiding bestaat, levert de politiezone gelast met de eerste vaststellingen bijstand bij de overbrenging van de persoon naar het psychiatrisch ziekenhuis, tot op de afdeling of tot op de kamer. Na een ziekenhuisopname van de persoon in een algemeen ziekenhuis gebeurt dit door de politiezone waarin het algemeen ziekenhuis gelegen is.

Medische personeel doet in geval van ernstige agressie steeds beroep op de lokale politie om bijstand te vragen, hetzij op de spoedafdeling, hetzij bij de overbrenging naar het psychiatrisch ziekenhuis, hetzij in het psychiatrisch ziekenhuis. De politie kan zo nodig de sterke arm verlenen. Zij hanteren hierbij hun aangeleerde methodieken.

Dit geldt evenzo wanneer een ernstig agressieve persoon van een psychiatrisch ziekenhuis dient overgebracht te worden naar een algemeen ziekenhuis voor medische zorgen waarin het

psychiatrisch ziekenhuis niet kan voorzien. De politie kan zo nodig de sterke arm verlenen. Zij hanteren hierbij hun aangeleerde methodieken.

Bij een ontvluchting in een psychiatrische voorziening van een persoon die gedwongen is opgenomen, wordt de politie gecontacteerd. Politie moet zich houden aan het juridisch kader en zal dus steeds bij vervoer van de patiënt beroep doen op de ziekenwagens. Zij bellen de ziekenwagens die gekwalificeerd personeel heeft.

4.2.2.3. Gedwongen opname op initiatief van een GGZ professional

Wanneer de aanvrager voor een gedwongen opname bij hoogdringendheid een GGZ professional is, contacteert deze de politie die de procedure opstart en een proces-verbaal opstelt waarin de gevaarsituatie precies omschreven wordt naast de omschrijving van de geestesziekte en het feit dat er geen alternatief is voor een gedwongen opname. Wanneer deze GGZ professional van mening is dat er sprake is van een geestesziekte moet de politie steeds de parketmagistraat inlichten, zonder zelf een inschatting te maken van de opportuniteit van de gedwongen opname.

Indien er zich toch problemen voordoen, dan kan de arts zijn/haar telefoonnummer doorgeven aan de politie. De politie geeft vervolgens dit telefoonnummer door aan de parketmagistraat, zodat deze de arts kan contacteren.

Alle parketmagistraten die dienst doen zullen op de hoogte worden gesteld van deze afspraken.

De GGZ professional zal summier de nodige informatie rond de omstandigheden (de gevaarsituatie, de aanwezigheid van een geestesziekte en geen alternatief voor een gedwongen opname) verschaffen aan de politie. Dit hoeft geen volledig verslag te zijn maar een korte toelichting zodat de politie deze informatie kan opnemen in het op te stellen proces-verbaal.

Het psychiatrisch ziekenhuis staat in voor het vervoer van de persoon met een ziekenwagen van de plaats waar hij zich bevindt naar het psychiatrisch ziekenhuis. Indien hiertoe aanleiding bestaat, levert de politiezone gelast met de eerste vaststellingen bijstand bij de overbrenging van de persoon naar het psychiatrisch ziekenhuis. Deze bijstand wordt verleend tot op de afdeling of tot op de kamer. Na een ziekenhuisopname van de persoon in een algemeen ziekenhuis gebeurt dit door de politiezone waarin het algemeen ziekenhuis gelegen is.

In het geval een ernstig agressieve persoon van een psychiatrisch ziekenhuis naar een algemeen ziekenhuis dient overgebracht te worden voor medische zorgen waarin het psychiatrisch ziekenhuis niet kan voorzien, gebeurt de bijstand bij de overbrenging door de politiezone waarin het psychiatrisch ziekenhuis gelegen is.

Zodra de parketmagistraat de beslissing heeft genomen tot de gedwongen opname licht de politie de patiënt hierover in. De politie deelt aan de patiënt mee dat het om een gedwongen opname gaat en in welk psychiatrisch ziekenhuis dat de patiënt opgenomen wordt.

De politie meldt aan diegenen die het transport per ambulance doen, de naam, het adres en het rijksregisternummer van de patiënt. De politie brieft ook de ambulanciers wat het huidige probleem is, eventuele relevante voorgeschiedenis (eerdere opname) en een weergave van de recente gebeurtenis (aanleiding tot de politie interventie).

De politie bespreekt met de ambulanciers de wijze van vervoer (is de patiënt al dan niet mobiel, nood aan politiebegeleiding, nood tot fixatie, ...). Deze informatie wordt uitgewisseld waar de patiënt

niet bij aanwezig is. Pas nadat al deze informatie is uitgewisseld laat de politie de patiënt vrij uit zijn of haar cel en geeft hem of haar over aan de ambulanciers.

4.2.2.4. Aankomst van de zieke persoon in het psychiatrisch ziekenhuis

Wanneer de parketmagistraat de beslissing heeft genomen tot de gedwongen opname bezorgt de politie aan de directeur van het psychiatrisch ziekenhuis waar de patiënt naartoe zal gebracht worden, een door de politie ondertekend en gedateerd standaarddocument dat bevestigt dat de parketmagistraat die gedwongen opname vordert.

De procureur des Konings van Limburg staat toe dat de politie het proces-verbaal door de politie opgesteld, bezorgt aan de behandelend psychiater van het psychiatrisch ziekenhuis. Het proces-verbaal van de politie bevat informatie over de toestand waarin de zieke persoon gevonden werd, de omstandigheden, het gedrag van betrokkene en de precieze omschrijving van de gevaarsituatie. Het proces-verbaal wordt gemaïld naar het emailadres dat het psychiatrisch ziekenhuis doorgeeft.

Het proces-verbaal code 32 "ziek persoon" dient een nauwkeurige beschrijving van de vaststellingen en handelingen van de politie te bevatten. Het wordt steeds prioritair afgewerkt.

Het origineel omstandig geneeskundig verslag van de (schouw)arts en een afschrift van het proces-verbaal worden onmiddellijk na de beslissing van de parketmagistraat tot een gedwongen opname per aangetekende zending of per drager overgemaakt aan het vrederecht.

Het proces-verbaal en het omstandig geneeskundig verslag worden onmiddellijk per mail (limburg.burg.gezin@just.fgov.be) of per fax overgemaakt aan het parket. Het origineel proces-verbaal wordt via de gewone weg aan het parket overgemaakt.

4.3. De mobiele teams van de netwerken GGZ

De plaatselijke mobiele teams van de netwerken GGZ (zowel voor crisis als voor langdurige zorg) kunnen de vrederechter contacteren en een verzoek tot gedwongen opname via de gewone procedure doen.

De behandelend arts die verbonden is aan het mobiel team van de netwerken GGZ kan wel, maar dan in deze specifieke hoedanigheid/functie een omstandig geneeskundig verslag maken.

Indien blijkt dat de zieke persoon in kwestie te gevaarlijk is voor zichzelf of voor anderen, moet het mobiele team van het netwerk GGZ, dat ter plaatse is, telefonisch overleg plegen met een arts. Indien die arts van oordeel is dat er een procedure bij hoogdringendheid dient opgestart te worden vullen de leden van het team in overleg met de arts een standaard formulier in dat zij faxen naar de politie. De politie zet de procedure bij hoogdringendheid in gang door de parketmagistraat op de hoogte te stellen, zonder zelf een inschatting te maken van de opportuniteit van de gedwongen opname. De parketmagistraat vordert een (schouw)arts.

Het mobiele GGZ team zal in dat standaard formulier summier de nodige informatie rond de omstandigheden (de gevaarsituatie, de aanwezigheid van een geestesziekte en geen alternatief voor een gedwongen opname) vermelden. Dit hoeft geen volledig verslag te zijn maar een korte toelichting zodat de politie deze informatie kan opnemen in het op te stellen proces-verbaal. Indien de parketmagistraat dit wenst geeft de psychiater een korte mondelinge toelichting aan de magistraat.

4.4. Behandelende arts van het algemeen ziekenhuis (spoedarts of psychiater van een PAAZ)

Indien de geesteszieke persoon ernstig lichamelijk ziek is, d.w.z. dat de persoon lichamelijke gezondheidsrisico's vertoont of een medische evaluatie ter plaatse niet mogelijk blijkt, en de persoon naar de spoedafdeling van een algemeen ziekenhuis werd overgebracht, zal eerst de lichamelijke toestand van de persoon worden geëvalueerd, zo nodig met een opname. Een psychiatrische evaluatie met het oog op een eventuele gedwongen opname zal vervolgens zo snel als mogelijk plaatsvinden.

De behandelende (spoed)arts van het algemeen ziekenhuis zal de evolutie van de persoon opvolgen en beslissen of en wanneer een psychiatrische evaluatie noodzakelijk is die kan resulteren in een vrijwillige of een gedwongen opname. Indien een hoogdringende gedwongen opname noodzakelijk lijkt, wordt de politie hiervoor gecontacteerd. De behandelende (spoed)arts zal de nodige informatie rond de omstandigheden (de gevaarsituatie, de aanwezigheid van een geesteszieke en geen alternatief voor een gedwongen opname) verschaffen aan de politie. Dit hoeft geen volledig verslag te zijn maar een korte toelichting zodat de politie deze informatie kan opnemen in het op te stellen proces-verbaal. De politie neemt contact op met de parketmagistraat, zonder zelf een inschatting te maken van de opportuniteit van de gedwongen opname. Indien de parketmagistraat dit wenst, geeft de arts een korte mondelinge toelichting aan de magistraat. De parketmagistraat vordert via de politie een schouwarts, erkend door het parket van Limburg, die een omstandig geneeskundig verslag opstelt.

De vordering van de procureur tot gedwongen opname doet een vrijheidsbeneming sui generis ontstaan. Tussen de vordering tot gedwongen opname en de overbrenging van de persoon naar het gevorderde psychiatrisch ziekenhuis kan dus enig tijdsverloop zijn, nl. de duur dat de persoon dient opgenomen te worden in het algemeen ziekenhuis teneinde aldaar medische zorgen toegediend te krijgen dewelke hem niet kunnen verstrekt worden in het gevorderde psychiatrisch ziekenhuis vermits dat niet beschikt over eenheden voor intensieve lichamelijke behandelingen.

De geesteszieke persoon zal, na overleg tussen de behandelende geneesheer van het algemeen ziekenhuis en de psychiater van het gevorderde psychiatrisch ziekenhuis, en van zodra zijn medische toestand dit toelaat, met de ziekenwagen worden overgebracht naar het psychiatrisch ziekenhuis.

Overleg van de spoed- of behandelende arts van het algemeen ziekenhuis met de psychiater van het gevorderde psychiatrisch ziekenhuis omtrent het tijdstip van overbrenging van de persoon naar het gevorderde psychiatrisch ziekenhuis.

Medisch personeel doet in geval van ernstige agressie steeds beroep op de lokale politie om bijstand te vragen, hetzij op de spoedafdeling, hetzij bij de overbrenging naar het psychiatrisch ziekenhuis en dit tot op de afdeling of tot op de kamer. De politie hanteert hierbij hun aangeleerde methodieken.

Wanneer de aanvrager voor een gedwongen opname bij hoogdringendheid een psychiater is van een PAAZ, contacteert deze de politie die een proces-verbaal opstelt. De politie maakt zelf geen inschatting van de opportuniteit van een procedure gedwongen opname. Vervolgens brengt de politie de parketmagistraat op de hoogte met het oog op het aanstellen van een schouwarts. Deze vordert een schouwarts om een omstandig geneeskundig verslag op te stellen.

Indien er geen schouwarts snel beschikbaar is, kan de parketmagistraat een spoedarts vorderen om het omstandig geneeskundig verslag op te stellen.

4.5. (Schouw)arts

Nadat de politie contact heeft opgenomen met de parketmagistraat dient de medische evaluatie met het oog op een eventuele gedwongen opname bij hoogdringendheid door een schouwarts, erkend door het parket van Limburg, te gebeuren. De schouwarts wordt gevorderd door de politie in opdracht van het parket. Eender welke arts kan als schouwarts gevorderd worden, mits hantering van de wettelijke bepalingen.

De schouwarts kan ter plaatse worden gevraagd (d.w.z. de plaats waar de politie de persoon heeft aangetroffen), dan wel op het bureau van de politie (als de persoon naar daar werd overgebracht).

De (schouw)artsen hanteren bij het opstellen van hun omstandig geneeskundig verslag de checklist 'gedwongen opname', die uitgewerkt werd tussen de geneesheren hoofd-van-dienst en de schouwartsen. (bijlage 9) Zij dienen in hun medisch advies expliciet te argumenteren waarom er 'hoogdringend' opgetreden dient te worden.

De psychiatrische evaluatie die kan leiden tot de opmaak van een omstandig geneeskundig verslag met het oog op een gedwongen opname. Een omstandig geneeskundig verslag houdt in: een gedetailleerde beschrijving van de gezondheidstoestand van de patiënt, zowel lichamelijk als psychiatrisch, met beschrijving van de symptomen, het gevaar voor zichzelf of derden, het gebrek aan een andere geschikte behandeling en het spoedeisend karakter van de te nemen beschermingsmaatregel.

Indien de parketmagistraat bijkomende informatie of toelichting wenst, kan hij vragen dat de (schouw)arts het omstandig geneeskundig verslag persoonlijk toelicht.

Wanneer een geesteszieke persoon zich op een spoedgevallendienst in een algemeen ziekenhuis bevindt of op een PAAZ of in een psychiatrisch ziekenhuis, wordt ook daar een (schouw)arts gevorderd door de parketmagistraat om een omstandig geneeskundig verslag op te stellen.

Ook wanneer een psychiater van een mobiele team van de netwerken GGZ om een gedwongen opname bij hoogdringendheid verzoekt, wordt ook daar een (schouw)arts gevorderd door de parketmagistraat om een omstandig geneeskundig verslag op te stellen.

De (schouw)arts dient zelf ook na te gaan of er alternatieven zijn voor een gedwongen opname. Hij kan zelf beroep doen op het GGZ-aanbod (PAAZ, CGG, privé psychiater, mobiel team...).

De (schouw)arts adviseert politie en parket over de noodzaak tot politiebewaking van de persoon en noodzaak tot bijstand van de personen bij zijn overbrenging naar het psychiatrisch ziekenhuis.

4.6. Parket

Bij contact name door de politie: opdracht geven aan de politie tot het vorderen van een (schouw)arts met het oog op een psychiatrische evaluatie.

Indien er geen schouwarts snel ter beschikking is, kan een arts gevorderd worden in acht nemend de wettelijke bepalingen ter zake.

Wanneer een behandelende (spoed)arts van een algemeen ziekenhuis een gedwongen opname van een geesteszieke persoon die op zijn dienst opgenomen is, noodzakelijk acht en de politie de parketmagistraat contacteert, vordert de parketmagistraat een (schouw)arts die een omstandig geneeskundig verslag opstelt. De parketmagistraat beslist of aan alle wettelijke criteria is voldaan om over te gaan tot het nemen van een vordering tot gedwongen opname.

Wanneer de aanvrager voor een gedwongen opname bij hoogdringendheid een psychiater is van een PAAZ of van een psychiatrisch ziekenhuis, of een mobiele team van de netwerken GGZ , contacteert deze de politie die een proces-verbaal opstelt. Vervolgens brengt de politie de parketmagistraat op de hoogte met het oog op het aanstellen van een (schouw)arts, zonder zelf een inschatting te maken van de opportuniteit tot opstarten van een procedure gedwongen opname.

Indien er zich toch problemen voordoen, kan de arts zijn/haar telefoonnummer doorgeven aan de politie. De politie geeft het telefoonnummer dan door aan parketmagistraat die vervolgens de arts kan contacteren.

Alle parketmagistraten die dienst doen, zullen op de hoogte gebracht worden van deze afspraken.

De parketmagistraat beoordeelt het omstandig geneeskundig verslag.

Indien de parketmagistraat bijkomende informatie of toelichting wenst, kan hij vragen dat de schouwarts het omstandig geneeskundig verslag persoonlijk toelicht.

De parketmagistraat beslist of aan alle wettelijke criteria is voldaan om over te gaan tot het nemen van een vordering tot gedwongen opname.

De parketmagistraat dient, binnen de wettelijke termijn, een verzoekschrift in bij de vrederechter van de plaats waar de zieke persoon zich bevindt en geeft kennis van de beslissing tot gedwongen opname.

4.7. Psychiatrisch ziekenhuis

Overleg van de spoed- of behandelende arts van het algemeen ziekenhuis met de psychiater van het gevorderde psychiatrisch ziekenhuis omtrent het tijdstip van overbrenging van de persoon naar het gevorderde psychiatrisch ziekenhuis.

Wanneer de parketmagistraat de beslissing heeft genomen tot de gedwongen opname bezorgt de politie aan de directeur van het psychiatrisch ziekenhuis waar de patiënt naartoe zal gebracht worden, een door de politie ondertekend en gedateerd standaarddocument dat bevestigt dat de parketmagistraat die gedwongen opname vordert.

De procureur des Konings van Limburg staat toe dat de politie het proces-verbaal door de politie opgesteld, aan de behandelend psychiater van het psychiatrisch ziekenhuis bezorgt. Dit proces-verbaal bevat informatie over de toestand waarin de zieke persoon gevonden werd, de omstandigheden, het gedrag van betrokkene en de precieze omschrijving van de gevaarsituatie. Het proces-verbaal wordt gemaïld naar het emailadres van het psychiatrisch ziekenhuis.

Na ontvangst van de bevestiging van de gedwongen opname en van het proces-verbaal, vult de medewerker van het ontvangend psychiatrisch ziekenhuis het document "Aanvraag vervoer gedwongen opname" in (bijlage 10). Dit document wordt gefaxt naar het hulpcentrum 100 (fax

011/27.85.34) en de medewerker verifieert telefonisch via het nummer 100 of de fax goed is aangekomen.

De medewerker kan in het document aanduiden of politiebegeleiding nodig is op basis van de voorhanden zijnde informatie. Indien de medewerker dit niet nodig acht, kan de ambulancedienst later nog – via de noodcentrale – politiebegeleiding vragen.

Voor de overbrenging van een ernstig agressief persoon van de plaats waar deze zich bevindt naar het psychiatrisch ziekenhuis, levert de politiezone gelast met de eerste vaststellingen de bijstand.

Na een ziekenhuisopname gebeurt de bijstand bij de overbrenging van een ernstig agressief persoon naar het psychiatrisch ziekenhuis, door de politiezone waarin het algemeen ziekenhuis gelegen is.

Indien een ernstig agressieve persoon van een psychiatrisch ziekenhuis naar een algemeen ziekenhuis moet overgebracht te worden voor medische zorgen waarin het psychiatrisch ziekenhuis niet kan voorzien, gebeurt de bijstand door de politiezone waarin het psychiatrisch ziekenhuis gelegen is.

De politie zal bij aankomst in het psychiatrisch ziekenhuis de patiënt zo nodig begeleiden tot op de afdeling of tot op de kamer.

De wet van 20 februari 2017 voorziet in de verplichting tot kennisgeving, naast deze aan de magistraat die de beslissing genomen heeft, aan tal van familieleden van de in observatie te nemen persoon meer bepaald zijn echtgenoot, de wettelijk samenwonende, de persoon met wie hij een feitelijk gezin vormt en de wettelijk vertegenwoordiger.

Via de praktische checklist kennisgevingen kan de voorziening de familiale omstandigheden van de in observatie opgenomen persoon in kaart brengen. (zie bijlage 3)

De voorziening is verplicht de vermelde personen te verwittigen bij handhaving, verlenging of einde van het verblijf van de te beschermen persoon.

Wanneer de aanvrager voor een gedwongen opname bij hoogdringendheid een psychiater is van een psychiatrisch ziekenhuis, contacteert deze de politie die de procedure voor een gedwongen opname bij hoogdringendheid opstart en een proces-verbaal opstelt, zonder zelf een inschatting te maken van de opportuniteit van de opstart van een procedure tot gedwongen opname.

De psychiater zal summier de nodige informatie rond de omstandigheden (de gevaarsituatie, de aanwezigheid van een geestesziekte en geen alternatief voor een gedwongen opname) verschaffen aan de politie. Dit hoeft geen volledig verslag te zijn maar een korte toelichting zodat de politie deze informatie kan opnemen in het op te stellen proces-verbaal.

Medisch personeel in het psychiatrisch ziekenhuis doet ingeval van ernstige agressie steeds beroep op de lokale politie om bijstand te vragen. De politie dient te interveniëren. Zij hanteren hierbij hun aangeleerde methodieken.

4.8 De Huisarts

A. Verzoek tot gedwongen opname door huisarts

De huisarts gaat steeds na of een vrijwillige behandeling mogelijk is.

De arts kan, indien nodig, beroep doen op de 2de lijn GGZ professionals voor advies en consult om een correcte inschatting te maken.

Indien dit niet mogelijk is en het nodig is om over te gaan tot een gedwongen opname.

Er zijn twee procedures: de gewone procedure en de procedure bij hoogdringendheid. De voorkeur gaat uit naar de gewone procedure. De procedure bij hoogdringendheid dient men in de mate van het mogelijke te voorkomen.

1. De gewone procedure via de vrederechter

Elke belanghebbende kan het verzoekschrift indienen, ook de huisarts. Bij deze laatste situatie kan hij niet de omstandig geneeskundige verklaring invullen. In al de andere situaties kan de huisarts wel de omstandig geneeskundige verklaring invullen.

2. De procedure bij hoogdringendheid

Bij geesteszieke zonder tekenen van lichamelijke ziekte contacteert de huisarts de politie die de nodige vaststellingen doet en het parket verwittigt. Bij geesteszieke met tekenen van een lichamelijke ziekte contacteert de huisarts de politie. De huisarts geeft de nodige medische bijstand. Indien nodig wordt een ziekenwagen ingeschakeld om de betrokken persoon, met bij stand van de politie, over te brengen naar de spoedafdeling van een algemeen ziekenhuis. De politie neemt verder de nodige maatregelen en verwittigt het parket.

Het is aangewezen dat de huisarts nog gecontacteerd kan worden door spoeddienst of schouwarts. Daarom graag voor deze doeleinde de gsm nummer achterlaten of meegeven.

B. Vraag tot omstandig geneeskundig verslag bij de gewone procedure

De familie, de politie kan aan de huisarts vragen om een omstandig geneeskundig verslag te maken, nodig voor de gedwongen opname.

Dit verslag mag niet ouder zijn dan 15 dagen en mag niet opgesteld worden door een geneesheer die een bloed- of aanverwant is van de zieke of van de verzoeker is of die zelf verzoeker is voor de gedwongen opname.

C. Vraag tot een medische evaluatie bij de procedure hoogdringendheid

Het parket kan een arts vorderen voor het opstellen van de medische evaluatie. De huisarts treedt dan op als schouwarts.

Een huisarts die betrokken is bij de start van de procedure hoogdringendheid, kan niet gevorderd worden voor de medische evaluatie.

Taken als schouwarts:

De schouwarts kan ter plaatse worden gevraagd (d.w.z. de plaats waar de politie de persoon heeft aangetroffen), dan wel op het bureau van de politie (als de persoon naar daar werd overgebracht).

De (schouw)artsen hanteren bij het opstellen van hun omstandig geneeskundig verslag de checklist 'gedwongen opname', die uitgewerkt werd tussen de geneesheren hoofd-van-dienst en de schouwartsen. Zij dienen in hun medisch advies expliciet te argumenteren waarom er 'hoogdringend' opgetreden dient te worden.

De psychiatrische evaluatie die kan leiden tot de opmaak van een omstandig geneeskundig verslag met het oog op een gedwongen opname. Een omstandig geneeskundig verslag houdt in: een gedetailleerde beschrijving van de gezondheidstoestand van de patiënt, zowel lichamelijk als psychiatrisch, met beschrijving van de symptomen, het gevaar voor zichzelf of derden, het gebrek aan een andere geschikte behandeling en het spoedeisend karakter van de te nemen beschermingsmaatregel.

Indien de parketmagistraat bijkomende informatie of toelichting wenst, kan hij vragen dat de (schouw)arts het omstandig geneeskundig verslag persoonlijk toelicht.

Wanneer een geesteszieke persoon zich op een spoedgevallendienst in een algemeen ziekenhuis bevindt of op een PAAZ of in een psychiatrisch ziekenhuis, wordt ook daar een (schouw)arts gevorderd door de parketmagistraat om een omstandig geneeskundig verslag op te stellen. Ook wanneer een psychiater van een mobiele dienst GGZ art. 107 om een gedwongen opname bij hoogdringendheid verzoekt, wordt ook daar een (schouw)arts gevorderd door de parketmagistraat om een omstandig geneeskundig verslag op te stellen.

De (schouw)arts dient zelf ook na te gaan of er alternatieven zijn voor een gedwongen opname. Hij kan zelf beroep doen op het GGZ-aanbod (PAAZ, CGG, privé psychiater, mobiel team art. 107,...).

De (schouw)arts adviseert politie en parket over de noodzaak tot politiebewaking van de persoon en noodzaak tot bijstand van de personen bij zijn overbrenging naar het psychiatrisch ziekenhuis.

Verontrustende situaties melden aan het parket.

Wanneer heeft een houder van het beroepsgeheim meldingsrecht? U vindt hier alles over in de gids gemaakt voor professionele hulpverleners via bijgevoegde link:

https://www.ijlimburg.be/downloads/Verontrustende_situaties_GIDS_Jeespdf_LR.pdf

BIJLAGEN

Bijlage 1: Verzoekschrift gewone procedure

Bijlage 2: Omstandig geneeskundig verslag voor gewone procedure

Bijlage 3: Checklist kennisgeving (voor voorzieningen GGZ)

Bijlage 4: Omstandig geneeskundig verslag voor procedure hoogdringendheid

Bijlage 5: Verklaring van mondelinge vordering tot gedwongen opname

Bijlage 6: Informatie over GGZ

Bijlage 7: Flowchart Draaiboek

Bijlage 8: Registratieformulier knelpunt dossiers

Bijlage 9a: Checklist schouwartsen

Checklist 9b: Gedwongen opname taken huisarts

Bijlage 10: Aanvraag vervoer